

Verstilde beelden van de kerk in Gibellina

“Het bezoeken van een gebouw is voor mij als het bekijken van een film. Het dwalen door de gangen wordt geregisseerd door de architect. Hij bepaalt waar jij een hoek omslaat; in welk vergezicht je kunt verdwalen vanuit een door hem gekozen venster. Elk gebouw heeft een begin, zoals elk verhaal en elke film ergens moet beginnen. Na afloop kun je met iemand praten over het gebouw dat je samen hebt bezocht, zoals bij het verlaten van de bioscoop. De kans is klein dat je dezelfde film hebt gezien.”

De Amsterdamse fotografe Petra Noordkamp maakte een korte, sfeerrijke film over een futuristische kerk in een stadje op Sicilië: *La Madre, il Figlio e l'Architetto* (*De Moeder, de Zoon en de Architect*). Noordkamp (Losser 1967) studeerde in 2000 af aan de Rietveld Academie en combineert sindsdien fotografie met een baan bij Boekhandel Athenaeum waar ze onder meer de fotoboekenafdeling beheert.

Toen Noordkamp in 2009 ter voorbereiding op een reis naar Sicilië op internet naar interessante moderne architectuur zocht, stuitte ze op La Chiesa Madre ('de moederkerk'), een opvallende, bolvormige kerk in Gibellina. Tot een bezoek kwam het destijds echter niet; vanuit Palermo kon ze geen bus of trein vinden.

Weer thuis liet het modernistische bouwwerk haar niet los. Nader onderzoek leerde haar dat Gibellina in 1968 door een aardbeving was verwoest en twintig jaar later is herbouwd. En dat de toenmalige burgemeester de vermaarde Italiaanse architect Ludovico Quaroni bereid had bevonden een kerk te bouwen.

De naam Quaroni kende ze; eind jaren negentig had ze een kortstondige relatie met een jongeman met dezelfde achternaam: Emilio Quaroni. Die had, zo was haar via gemeenschappelijke vrienden ter ore gekomen, in 2001 zijn moeder vermoord. “Ik wist nooit zo goed wat ik daarmee moest. Totdat ik ontdekte dat Ludovico en Emilio vader en zoon waren. Het is een krankzinnig toeval. Ik wist direct dat ik er een film over wilde maken.”

Het begin van *La Madre*, met onscherpe, aftastende beelden van de omgeving van de kerk, keek ze af van Michelangelo Antonioni's *Il Deserto Rosso*. Vervolgens verschijnen er details van het gebouw in beeld, van schaduwen die op het broze beton vallen, van het fraaie uitzicht en van een rollende voetbal – een totaalshot van de kerk ontbreekt. “Ik laat zien wat mij raakt; het is mijn beeld van de kerk. Sommige mensen vroegen me hoe de kerk er van binnen uitziet, maar daar gaat het niet om. Ik wil laten zien hoe mijn beleving van architectuur wordt gekleurd door een ontmoeting van vijftien jaar geleden.”

Terwijl de verstilde beelden elkaar in een loom tempo afwisselen, verhaalt Noordkamp in een Engels gesproken voice-over over architectuur, film en haar ontmoeting met Emilio. “Hij was aantrekkelijk, maar niet bijzonder knap.” De voice over is geschreven door schrijfster annex beeldend kunstenaar Maria Barnas, op basis van gesprekken met Noordkamp en de uitgeschreven interviews met vrienden en familie van Emilio. Emilio zelf heeft Noordkamp niet gesproken.

“Hij heeft vijf, zes jaar in de gevangenis gezeten, en daarna in een TBS-kliniek. Naarmate ik langer bezig was, voelde ik me er nogal ongemakkelijk onder dat hij niet van het project af wist en heb ik hem een brief geschreven. Hij stuurde een mailtje terug. Hij wist nog wie ik was en vroeg me of ik de nieuwe Woody Allen al had gezien; er zit een scène in die voor de deur van

zijn appartement in Rome is opgenomen.”

Naar het waarom van zijn daad heeft Noordkamp haar voormalige geliefde niet gevraagd. “Ook al zou hij het me vertellen, dan weet ik nog niet of het klopt. Iedereen heeft zijn eigen verhaal. Hou het er maar op dat hij een heel succesvolle vader had en een heel bemoeizuchtige moeder, met wie hij een heftige relatie onderhield.”